

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.78

Iunie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2004.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției în industrie și în construcții	3
<i>Stocuri</i>	- Creșterea stocurilor de produse finite	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Ritm mai accentuat de reducere a personalului angajat	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Intensificarea ritmului de creștere a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluție pozitivă a ratei profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2004

Pentru luna iunie 2004, cea mai mare parte a participanților la sondajul de conjunctură privind activitatea economică din industrie și construcții anticipează o evoluție pozitivă a principalilor indicatori.

Astfel, se estimează că producția în industrie și în construcții își va menține trendul ascendent, deși ritmul de creștere ar putea fi mai redus decât cel înregistrat în luna anterioară (soldul opiniilor¹ a scăzut, în luna curentă, până la +49 la sută, comparativ cu +60 la sută în luna anterioară). De asemenea, gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la 79 la sută, în uşoară creștere față de nivelul înregistrat în luna mai 2004 (78 la sută).

Pentru perioada analizată se estimează o intensificare a procesului de acumulare a stocurilor de produse finite, soldul opiniilor exprimate în acest caz devenind pozitiv pentru prima oară în acest an (+4 la sută). Deși unele sectoare semnalează probleme legate de procesul de aprovizionare, stocurile de materii prime se situează în majoritatea ramurilor la un nivel satisfăcător (conform opiniilor a circa 94 la sută dintre respondenți).

Principalii factori care continuă să afecteze desfășurarea normală a procesului de producție sunt cererea internă insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

În luna iunie, se apreciază că va avea loc o creștere a disponibilizărilor, ponderea celor care anticipează o reducere a efectivului de salariați s-a majorat de la 16 la sută la 24 la sută, în timp ce ponderea respondenților care estimează înscrierea pe un trend ascendent a forței de muncă angajate a scăzut de la 9 la sută la 7 la sută. De menționat totuși că cea mai mare parte a respondenților (65 la sută) prevăd că evoluția efectivului de salariați va fi echilibrată.

Prețurile de producție se vor plasa în continuare pe un trend ascendent și este posibil ca ritmul de creștere să depășească nivelul din luna anterioară (soldul pozitiv a crescut de la 30 la sută la 39 la sută). Evoluția acestui indicator va fi ascendentă în opinia a 41 la sută dintre participanții la sondaj (cu 4 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), iar ponderea celor care anticipează o scădere a prețurilor de producție a scăzut la 2 la sută. Cea mai mare parte a participanților la sondaj (57 la sută) anticipează însă că nu vor opera, pentru moment, modificări ale prețurilor de producție.

Participanții la sondaj consideră că efortul investițional în industrie și construcții se menține la un nivel ridicat, având chiar o tendință de creștere ușoară față de luna anterioară (soldul opiniilor a crescut de la +40 la +42 la sută). Rata profitabilității va înregistra o tendință de stabilitate față de luna anterioară, soldul opiniilor rămânând aproximativ constant (43 la sută).

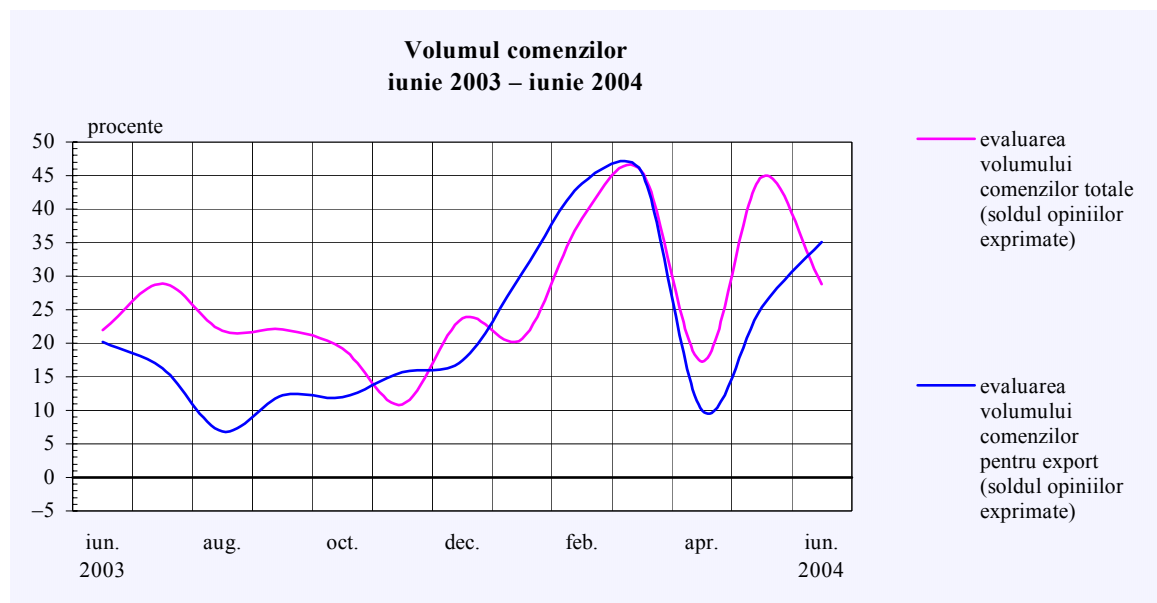
¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend ascendent al producției în industrie și în construcții

În luna iunie 2004, evoluția portofoliului de comenzi va fi pozitivă, dar ritmul de creștere înregistrat de acesta va fi, probabil, sub nivelul din luna anterioară. Soldul pozitiv al opiniilor s-a redus substanțial (de la 45 la sută la 29 la sută), în condițiile în care a scăzut numărul managerilor care apreciază creșterea volumului de comenzi (până la 38 la sută) și a crescut cel al participanților care estimează o diminuare a acestuia (până la 10 la sută).

Evoluții	Mai 2004	Iun. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	78,2%	78,9%

Sectoarele economice pentru care se anticipează o dinamică accentuată a volumului de comenzi (ponderi favorabile cuprinse între 60 și 100 la sută) au rămas aproximativ aceleași comparativ cu luna anterioară: construcții, chimie și fibre sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, metalurgie, construcții metalice și produse din metal și mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie.

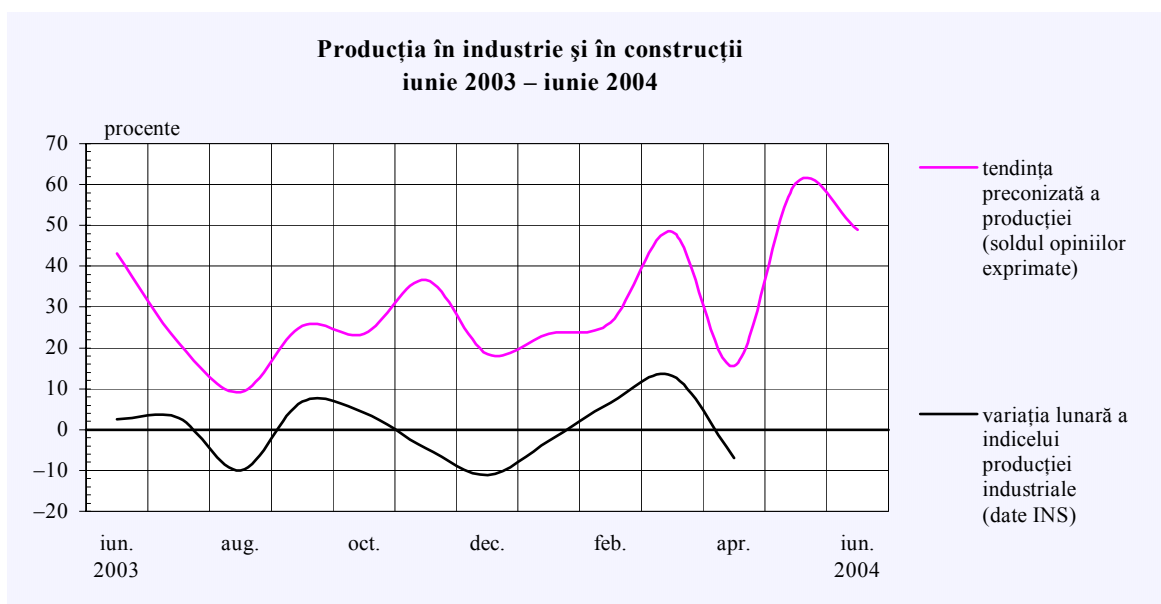

*Creșterea
portofoliului
de comenzi*

În schimb, a crescut numărul sectoarelor în care este probabil să se producă o încetinire a ritmului de creștere a producției cauzată de volumul insuficient de comenzi: mijloace de transport, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, și cea a editurilor, poligrafiei și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (soldul negativ al opiniilor variind între 23 la sută și 87 la sută).

La nivelul lunii iunie s-au intensificat așteptările optimiste privind tendința portofoliului de comenzi pentru export. Astfel, s-a înregistrat o majorare a ponderii participanților la sondaj care au anticipat o evoluție crescătoare a volumului de comenzi (de la 36 la sută în luna anterioară la 41 la sută în luna curentă) concomitent cu reducerea numărului celor care au exprimat opinii nefavorabile (de la 11 la sută la 6 la sută). De un număr mai mare de comenzi pentru export vor beneficia în special industria de chimie și fibre sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari. Diminuarea cererii externe este semnalată în principal de agenți economici din industria mijloacelor de transport (cu un procentaj de 44 la sută).

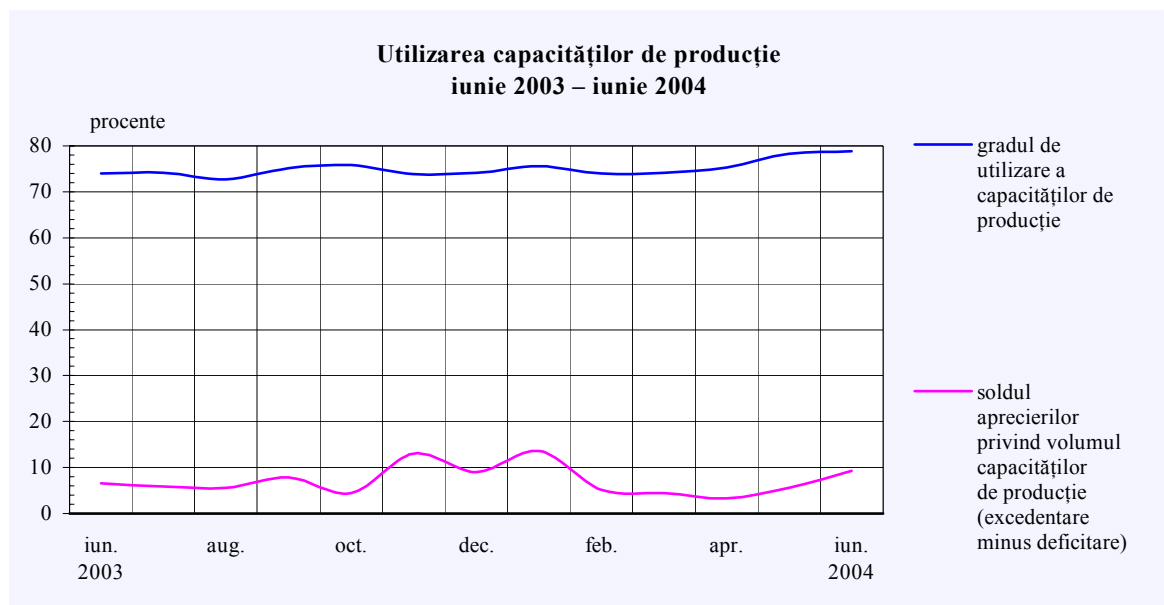
Creștere mai lentă a producției în industrie și în construcții

Soldul pozitiv al opiniilor exprimate în cazul tendinței producției în industrie și construcții a consemnat o scădere în luna iunie (de la 60 la sută la 49 la sută), reflectând temperarea ritmurilor de creștere a realizărilor din industrie. Numărul participanților la sondaj care consideră că producția realizată în luna iunie va fi mai mare decât cea din luna precedentă a scăzut (de la 66 la sută la 56 la sută) concomitent cu creșterea estimărilor nefavorabile (de la 5 la sută la 7 la sută).

Soldurile opiniilor au rămas totuși semnificativ pozitive în majoritatea ramurilor (valori cuprinse între 30 și 100 la sută), indicând consolidarea trendului ascendent al producției ramurii respective; în cazul industriei de extracție și preparare a cărbunelui, extracției petrolului și gazelor naturale, extracției și preparării minereurilor metalifere sunt anticipate creșteri marginale, predominând opiniile referitoare la stabilitatea producției (86 la sută). Ramura industrială pentru care cei mai mulți manageri intervievați (93 la sută) au anticipat scăderea producției este cea de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport.

O creștere accelerată a producției este probabil să se producă în sectorul construcțiilor, 88 la sută dintre participanții la sondaj estimând dinamizarea activității în acest sector.

Potențial tehnologic bine corelat cu programul de producție

Potrivit estimărilor celor chestionați, gradul de utilizare a capacităților de producție se va menține la un nivel similar lunii mai (circa 79 la sută). Cele mai ridicate valori ale gradului de utilizare (între 80 și 86 la sută) au fost semnalate în construcții, metalurgie, construcții metalice și produse din metal, în chimie și fibre sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în prelucrarea lemnului, celuloză hârtie și carton, mobilier, în industria textilă și a confecțiilor din textile, blănuri și piele.

Comparativ cu luna anterioară se remarcă o creștere a ponderii opiniilor potrivit cărora potențialul tehnologic este bine corelat cu programul de producție (+3 puncte procentuale până la 89 la sută). Pentru prima oară în ultimele 12 luni se poate observa scăderea până la un nivel subunitar (0,95 la sută), a ponderii managerilor care estimează insuficiența capacităților de producție pentru luna iunie, singurul sector care invocă acest aspect fiind cel al editurilor, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (93,3 la sută). Capacități de producție excedentare sunt indicate în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și în industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice (solduri ale opiniilor cuprinse între +23 la sută și +24 la sută).

Creșterea stocurilor de produse finite

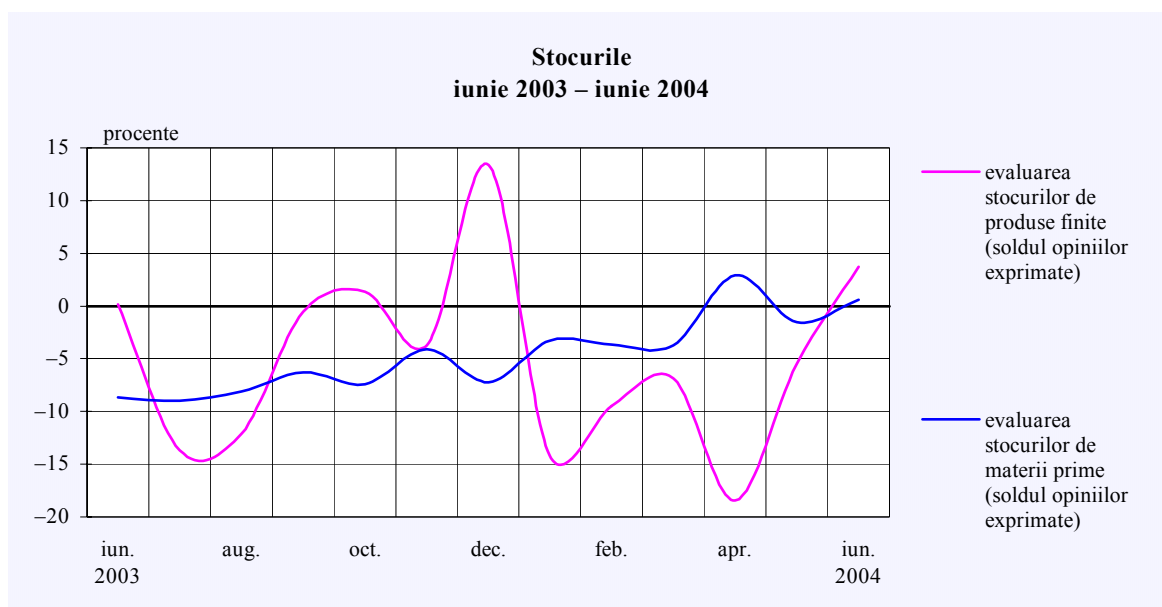
Luna iunie consemnează inversarea trendului așteptărilor privind evoluția stocurilor de produse finite. Soldul opiniilor a devenit pozitiv (3,7 la sută), ceea ce reflectă predominanța estimărilor privind încetinirea dinamicii activității de desfacere a produselor finite. Proporția managerilor care anticipează majorarea stocurilor de produse finite a crescut cu 4 puncte procentuale, în timp ce ponderea celor care prevăd o accentuare a procesului de absorbție a scăzut cu 6 puncte procentuale.

Stocuri

Evoluții	Mai 2004	Iun. 2004
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↘	↗

Creșterea stocurilor de produse finite este semnalată îndeosebi în activitățile de extracție și preparare a cărbunelui, extracție a petrolului și gazelor naturale, extracție a minereurilor metalifere, în industria mijloacelor de transport și în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă (solduri pozitive ale opiniilor cuprinse între 30 la sută și 55 la sută). Stocurile de produse finite se vor reduce în special în activitățile de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, în industria materialelor de construcție, a sticlei, porțelanului și faianței, industria chimică și a fibrelor sintetice precum și în cea de textile și confecții din textile (solduri negative ale opiniilor cuprinse între 13 și 38,5 la sută).

*Creșterea
 stocurilor de
 produse finite*

În ceea ce privește stocurile de materii prime, în luna iunie 2004, comparativ cu luna anterioară, se observă menținerea aproximativ constantă a ponderii participanților la sondaj care apreciază că dispun de un nivel suficient al acestora (94 la sută).

Și proporția respondenților care invocă dificultăți în aprovizionarea cu materii prime a rămas constantă (aproximativ 3 la sută), dar a crescut cu circa 3 puncte procentuale ponderea deținută de participanții la sondaj care apreciază că dispun de stocuri peste nivelul necesar (4 la sută). Cele mai multe opinii referitoare la insuficiența stocurilor de materii prime provin în continuare din industria ușoară, cea de prelucrare a lemnului, de celuloză, hârtie și carton (solduri negative ale opiniilor între 9 și 14 la sută).

Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții

Și în luna iunie 2004, cererea insuficientă continuă să reprezinte principala cauză care limitează nivelul producției industriale și de construcții, 41 la sută dintre managerii participanți la sondajul de conjunctură invocând acest factor. Portofoliul de comenzi este considerat suboptimal de toți operatorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de cea mai mare parte a celor din industria mijloacelor de transport, industria chimică, a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice.

Circa 27 la sută dintre participanții la sondaj estimează că blocajul financiar rămâne și în luna iunie unul din principalii factori perturbatori ai activității economice. Problemele întâmpinate în asigurarea continuității fluxurilor financiare sunt reclamate de toți operatorii participanți la sondaj din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de 50 la sută dintre operatorii din construcții, din industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice și din cea chimică.

O influență negativă asupra activității industriale exercită și disfuncționalitățile în procesul de aprovizionare cu materii prime. Acest fenomen afectează în special industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, cea de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari precum și cea privind extracția și prepararea cărbunelui, a petrolului, a gazelor naturale și a minereurilor metalifere.

Potrivit opiniei exprimate de 16 la sută dintre participanții la sondaj, un alt factor care generează dificultăți în desfășurarea normală a activității de producție este deprecierea monedei naționale, ale cărei efecte sunt mai puternic resimțite în industria chimică, în cea alimentară și în cea de prelucrare a petrolului.

Ratele dobânzilor practicate de băncile comerciale în relația cu clienții nebancari sunt considerate ca principal factor restrictiv în finanțarea procesului de producție și a investițiilor în luna curentă de aproximativ 11 la sută dintre respondenți. Agenții economici care au făcut astfel de estimări sunt în special din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și din industria chimică.

Utilizarea
forței de muncă

Ritm mai accentuat de reducere a personalului angajat

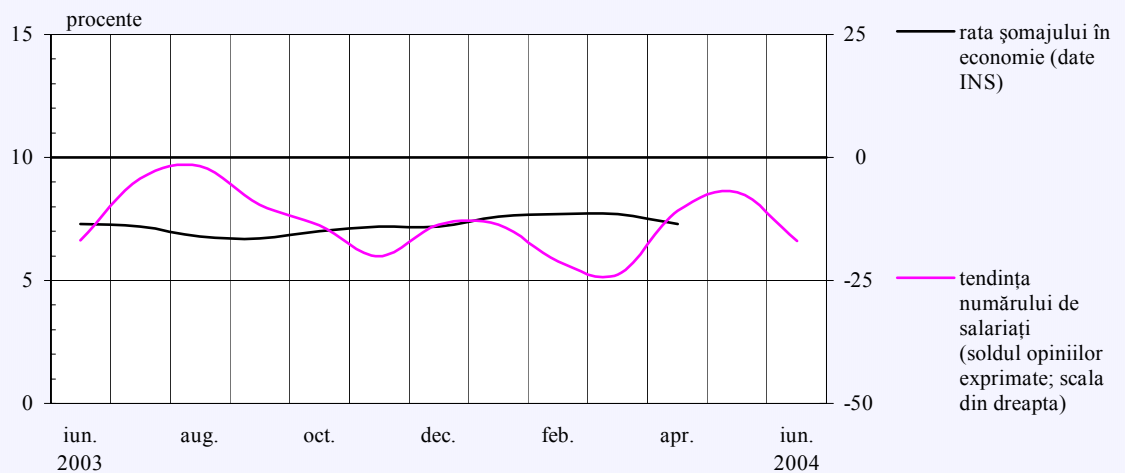
În luna iunie, anticipațiile privind reducerea forței de muncă ocupate în industrie și construcții s-au amplificat substanțial, soldul negativ al opiniilor crescând de la 7 la sută la 17 la sută.

Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria extractivă și cea de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, unde peste 50 la sută din operatorii economici care au participat la sondaj anticipează disponibilizări de personal. Aceeași tendință se observă în industria materialelor de construcții, a textilelor și a produselor din textile, în industria chimică și cea a mijloacelor de transport, acestea înregistrând solduri negative ale opiniilor cuprinse între 39 la sută și 13 la sută.

La nivelul majorității ramurilor industriale, este așteptată o evoluție echilibrată în ceea ce privește numărul de angajați, ponderea celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator fiind în luna iunie de 65 la sută.

Valori pozitive mai consistente ale soldului opiniilor se înregistrează numai în construcții (21 la sută) și în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (44 la sută).

Forța de muncă în industrie și în construcții
iunie 2003 – iunie 2004

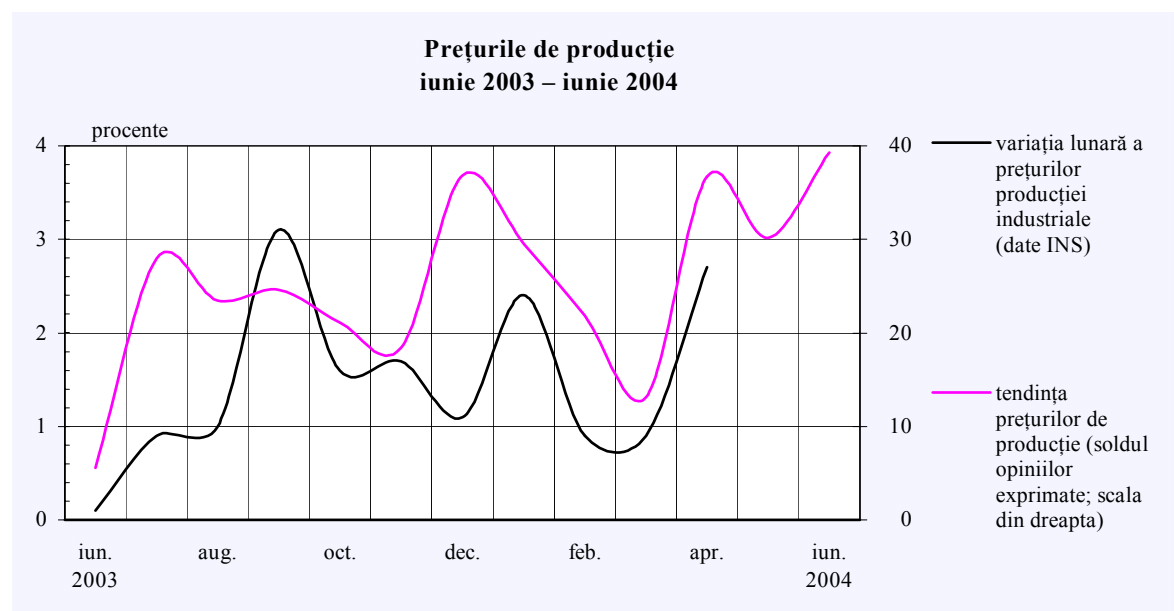
*Intensificarea
ritmului de
scădere a
personalului
angajat*

Intensificarea ritmului de creștere a prețurilor de producție

Pentru luna iunie 2004, este estimată o intensificare a ritmului de creștere a prețurilor de producție comparativ cu luna anterioară, ponderea agenților economici care preconizează un trend ascendent al acestui indicator majorându-se cu 5 puncte procentuale, până la nivelul de 41 la sută, în timp ce estimările privind reducerea prețurilor au scăzut cu 4 puncte procentuale. În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor a crescut de la 30 la sută la 39 la sută.

Ponderea participanților la sondaj care nu vor modifica prețurile practicate a crescut comparativ cu luna anterioară cu 4 puncte procentuale, până la 57 la sută. Opiniile care indică stabilitatea prețurilor de producție sunt predominante în cea mai mare parte a ramurilor industriale, însă în industria privind mijloacele tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, în cea energetică, a editurilor, a poligrafiei și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, precum și în cea extractivă procentajul acestora depășește 90 la sută. Semnale de creștere a prețurilor provin în special din industria de prelucrare a petrolului și cocsificare a cărbunelui, din metalurgie, construcții metalice și produse din metal și din industria mijloacelor de transport, ponderile celor care au răspuns în acest sens fiind cuprinse între 96 la sută și 46 la sută.

Aprecierile favorabile scăderii prețurilor de producție sunt ne semnificative, deținând o pondere mai consistentă doar în industria de prelucrare a lemnului, celulozei și hârtiei (13 la sută dintre respondenți).

*Intensificarea
ritmului de
creștere a
prețurilor de
producție*

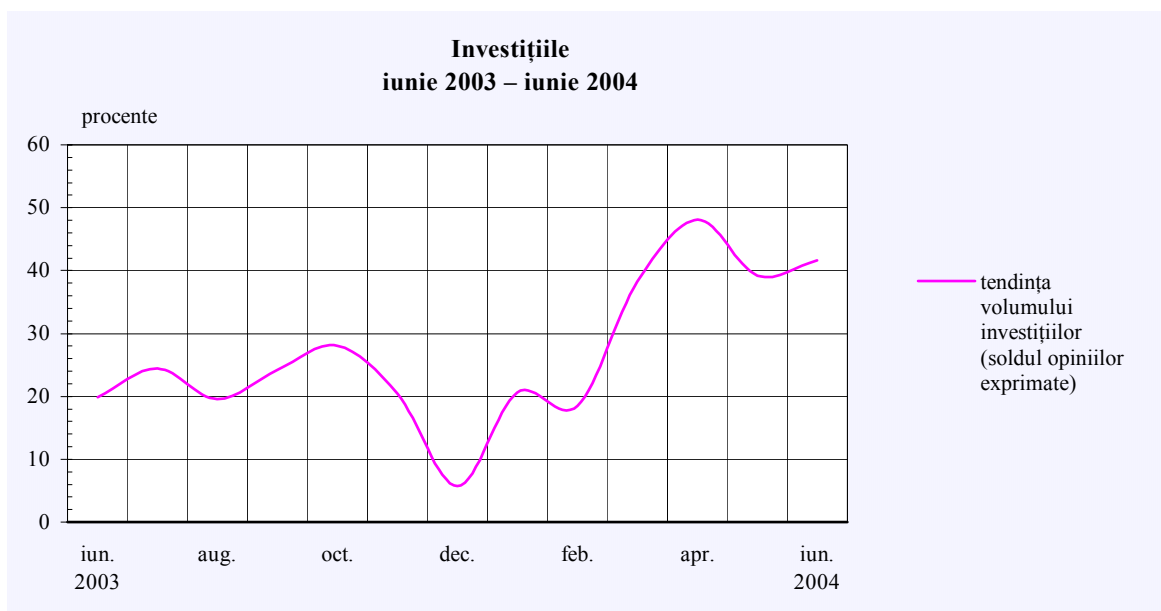
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Estimările privind evoluția volumului investițiilor sunt optimiste, majoritatea managerilor intervievați apreciind că acest indicator va avea un trend ascendent (45 la sută) sau că se va menține constant (50 la sută). Ponderea opiniilor negative continuă să se mențină la un nivel redus (3 la sută).

O accelerare a procesului investițional este probabil să se producă în industria editurilor, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport, în metalurgie, construcții metalice și produse din metal, în industria extractivă, în cea energetică și în cea a mijloacelor de transport, ponderea agenților economici care s-au exprimat în acest sens variind între 53 și 95 la sută.

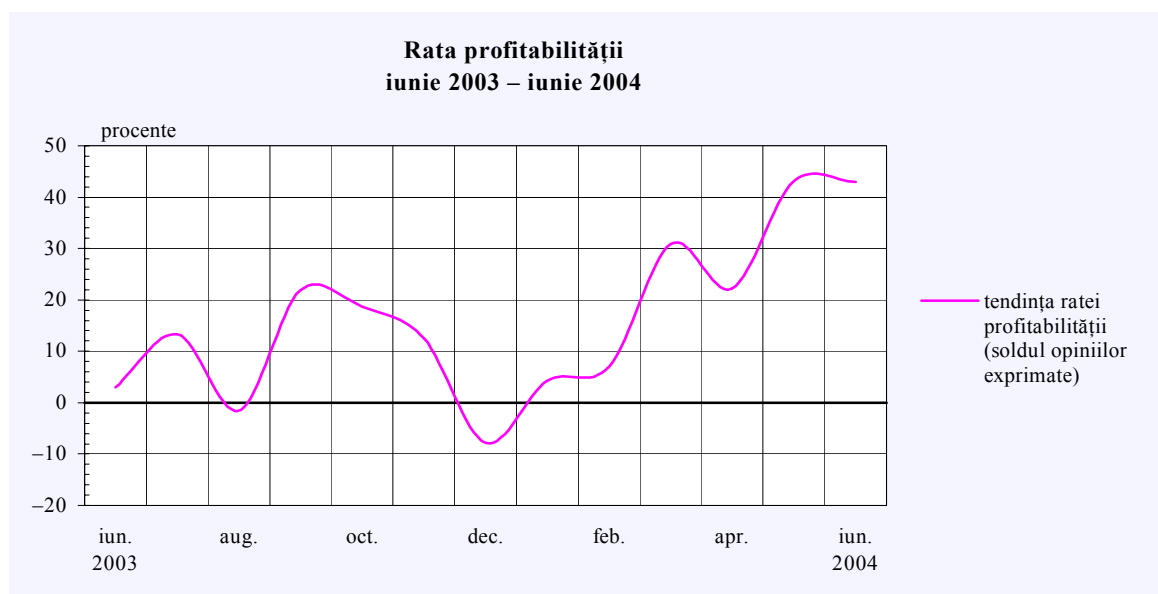
Evoluție pozitivă a activității de investiții

Industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie reprezintă ramura cu cele mai multe opinii nefavorabile referitoare la evoluția investițiilor, concretizate într-un sold negativ de 68 la sută.

Evoluție pozitivă a ratei profitabilității

În luna iunie 2004, se menține evoluția pozitivă a ratei profitabilității, în condițiile în care indicatorul se plasează pe un trend ascendent în opinia a 46 la sută dintre managerii chestionați și are o tendință descendentă potrivit așteptărilor a numai 3 la sută dintre respondenți. Ponderea participanților care prevăd o evoluție constantă a ratei profitabilității este de 46 la sută. În aceste condiții soldul pozitiv al opiniilor se menține la un nivel similar celui din luna anterioară (43 la sută). Producătorii care anticipează o îmbunătățire a profitabilității provin din ramuri precum industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, metalurgie, construcții metalice și produse din metal și industria materialelor de construcție, a sticlei, porțelanului și faianței (soldul opiniilor variază în sectoarele menționate între 51 și 95 la sută).

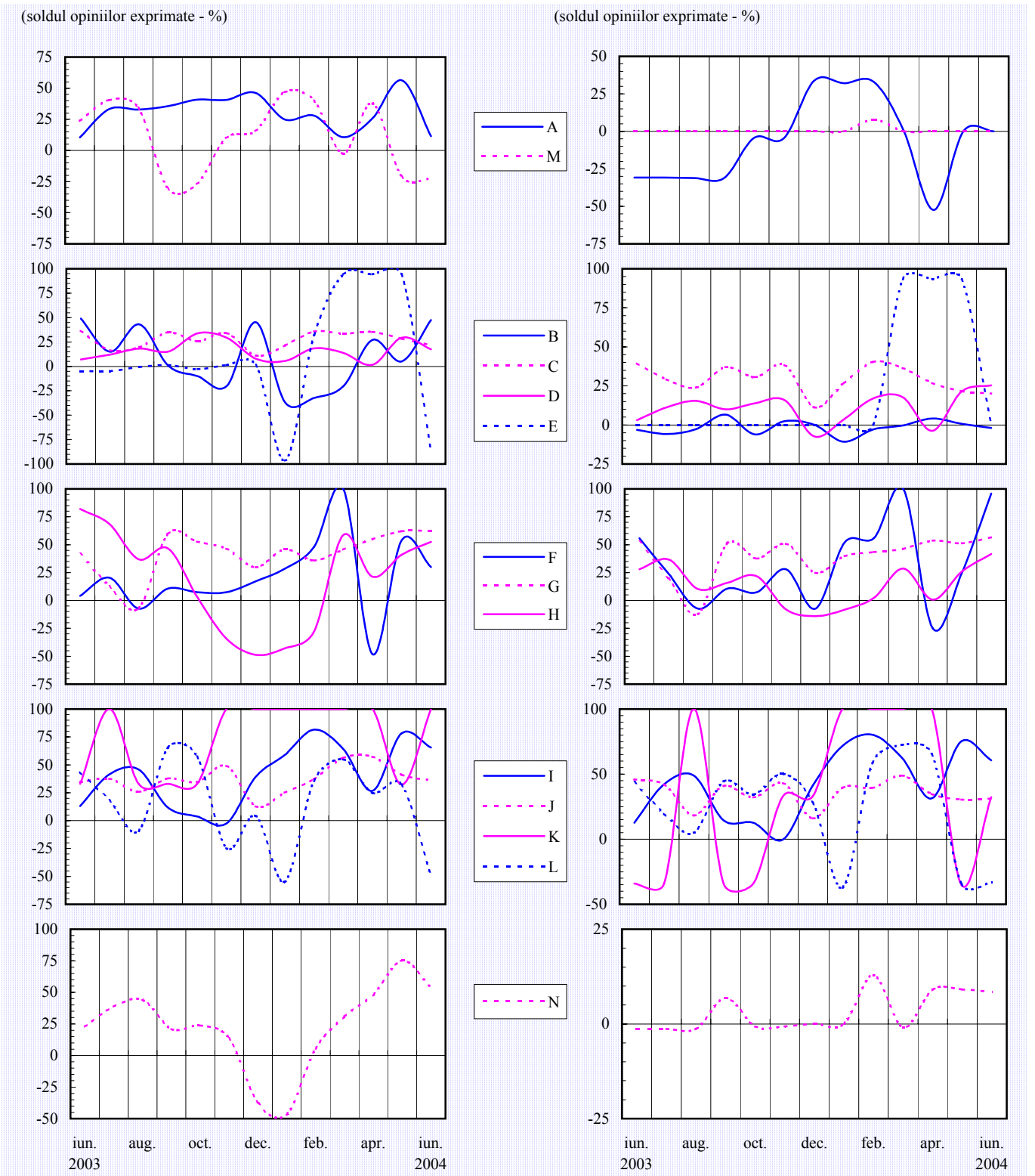

Ritm constant de creștere a ratei profitabilității

Diminuări ale ratei profitabilității sunt semnalate în industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold negativ al opiniilor de 68 la sută).

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendința preconizată a producției

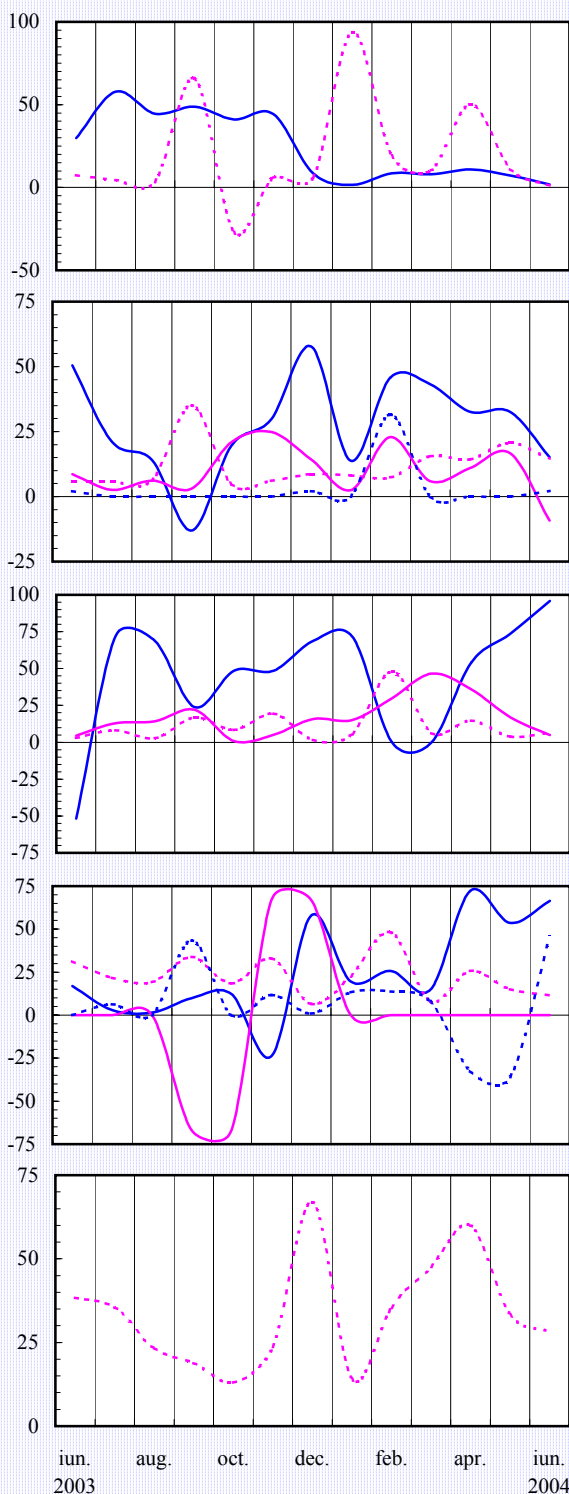

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

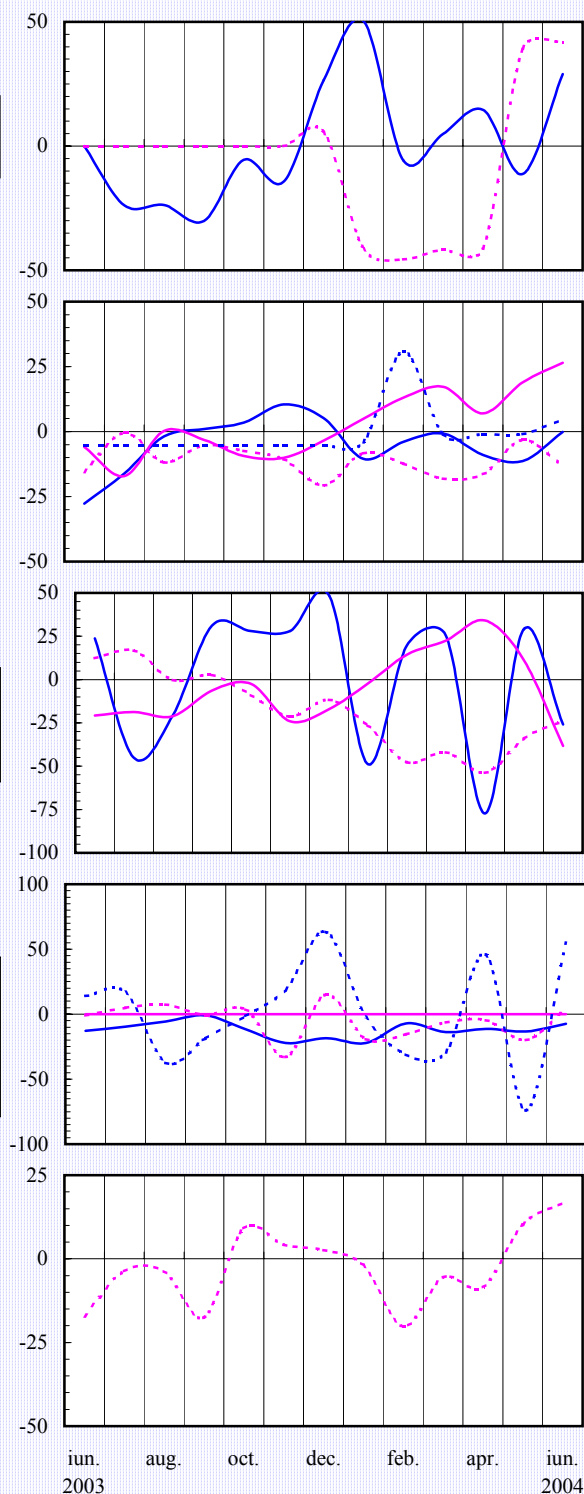
Tendința prețurilor de producție

Evaluarea stocurilor de produse finite

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 21 iunie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>